

# **PREDLOG ZAKONA O IZREDNEM ZVIŠANJU POKOJNIN**

## **I. NASLOV ZAKONA**

### **Zakon o izrednem zvišanju pokojnin**

## **II. UVOD**

### **1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA**

Ustava Republike Slovenije v 2. členu določa, da je Slovenija je pravna in socialna država, v 50. členu pa določa, da imajo državljani, pod pogoji, določenimi z zakonom, pravico do socialne varnosti, vključno s pravico do pokojnine, država pa ureja obvezno zdravstveno, pokojninsko, invalidsko in drugo socialno zavarovanje ter skrbi za njihovo delovanje.

Pokojninsko in invalidsko zavarovanje ureja Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo).

V letu 2021 je bila najnižja pokojninska osnova 947,67 eur, najvišja 3.790,68 eur, najnižja pokojnina 279,56 eur, najnižja družinska oz. vdovska pokojnina v višini 70 % od najnižje osnove za odmero družinske oz. vdovske pokojnine 232,18 eur, starostna pokojnina, odmerjena od najnižje pokojninske osnove za moške za 40 let pokojninske dobe 563,86 eur, za ženske za 40 let pokojninske dobe 601,77 eur, starostna pokojnina, odmerjena od najvišje pokojninske osnove za moške za 40 let pokojninske dobe 2.255,45 eur, za ženske za 40 let pokojninske dobe 2.407,08 eur, zagotovljena pokojnina 620,00 eur, zagotovljena invalidska pokojnina 388,54 eur, najvišja izplačana pokojnina 3.148,03 eur, limit za del vdovske pokojnine 110,88 eur oz. 2.255,45 eur, najnižja osnova za odmero nadomestil iz invalidskega zavarovanja 563,86 eur, limit za nadomestila iz invalidskega zavarovanja 2.255,45 eur, najnižje nadomestilo iz invalidskega zavarovanja osebam, ki niso vključene v obvezno zavarovanje 279,56 eur, kmečka pokojnina 278,67 eur, kmečka borčevska pokojnina pa 557,32 eur<sup>1</sup>.

Redna uskladitev pokojnin, kot jo narekuje zakon, se bo izvedla za leto 2023 v višini 5, 2 %<sup>2</sup>, kar ne zadošča za pokritje hude vrzeli pri posamičnih odjemalcih pokojnin.

Zakon kljub svoji obširnosti ne zagotavlja varovalk za primer izjemnih razmer, kamor lahko štejemo pandemijo, ki se sicer umirja, posledice pa ostajajo, ter vojno v Evropi, ki ima svetovni vpliv.

Število upokojenih se je v zadnjih petnajstih letih povečalo za 109.277 oziroma 21 odstotkov.

---

<sup>1</sup> Vir: Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje- Statistični pregled 2021.

<sup>2</sup> Vir: ZPIZ

## POVPREČNO ŠTEVILO UŽIVALCEV POKOJNIN po letih

| Leto<br>(1) | Starostni<br>(2) | Invalids<br>(3) | Družinski<br>(4) | Vdovski<br>(5) | Skupaj iz<br>obveznega<br>zav.<br>6=(2-5) | Vojaški<br>(7) | Prejemni<br>akontac<br>(8) | Kmečki<br>po SZL<br>(9) | Državni<br>(10) | Skupa<br>vsi<br>11=(6-10) | Del<br>vdovsk<br>(12) | Del<br>starostne<br>ali<br>predčasne<br>(13) |
|-------------|------------------|-----------------|------------------|----------------|-------------------------------------------|----------------|----------------------------|-------------------------|-----------------|---------------------------|-----------------------|----------------------------------------------|
| 2007        | 332.780          | 94.511          | 65.601           | 25.913         | 518.805                                   | 3.829          | 250                        | 3.157                   | 17.432          | 543.473                   | 31.741                | -                                            |
| 2008        | 342.992          | 93.389          | 62.624           | 28.928         | 527.933                                   | 3.699          | 206                        | 2.588                   | 16.832          | 551.258                   | 36.917                | -                                            |
| 2009        | 354.514          | 92.123          | 59.699           | 32.119         | 538.455                                   | 3.550          | 168                        | 2.087                   | 16.168          | 560.428                   | 40.380                | -                                            |
| 2010        | 368.882          | 91.051          | 57.097           | 35.531         | 552.561                                   | 3.394          | 126                        | 1.714                   | 15.443          | 573.238                   | 43.135                | -                                            |
| 2011        | 386.615          | 90.219          | 54.409           | 38.708         | 569.951                                   | 3.248          | 11                         | 1.350                   | 14.587          | 589.147                   | 45.628                | -                                            |
| 2012        | 402.040          | 89.384          | 52.069           | 41.915         | 585.408                                   | 3.082          | 5                          | 1.067                   | -               | -                         | 47.735                | -                                            |
| 2013        | 418.408          | 88.361          | 51.870           | 43.672         | 602.311                                   | 2.911          | 5                          | 821                     | -               | -                         | 49.929                | 11                                           |
| 2014        | 426.757          | 87.250          | 48.781           | 46.097         | 608.885                                   | 2.750          | 3                          | 620                     | -               | -                         | 52.910                | 1.023                                        |
| 2015        | 432.545          | 85.749          | 44.904           | 48.820         | 612.018                                   | 2.588          | 3                          | 447                     | -               | -                         | 55.535                | 2.303                                        |
| 2016        | 437.128          | 84.045          | 42.098           | 50.412         | 613.683                                   | 2.422          | 3                          | 317                     | -               | -                         | 57.710                | 4.386                                        |
| 2017        | 442.504          | 81.995          | 39.139           | 52.043         | 615.681                                   | 2.253          | 0                          | 218                     | -               | -                         | 60.096                | 6.460                                        |
| 2018        | 447.864          | 79.982          | 36.360           | 53.093         | 617.299                                   | 2.088          | 0                          | 152                     | -               | -                         | 62.288                | 7.543                                        |
| 2019        | 454.657          | 78.131          | 33.814           | 53.857         | 620.459                                   | 1.937          | 0                          | 102                     | -               | -                         | 64.509                | 9.739                                        |
| 2020        | 462.367          | 76.480          | 31.420           | 54.468         | 624.735                                   | 1.745          | 1                          | 63                      | -               | -                         | 66.419                | 12.299                                       |
| 2021        | 467.375          | 73.717          | 28.903           | 54.773         | 624.768                                   | 1.556          | 1                          | 33                      | -               | -                         | 68.180                | 14.188                                       |
| 2022        | 474.705          | 71.376          | 26.775           | 55.226         | 628.082                                   | 1.417          | 1                          | 20                      | -               | -                         | 69.874                | 16.357                                       |

Vir: ZPIZ, Mesečno statistično poročilo , januar 2023

## ZNESKI OSNOV IN POKOJNIN TER STRUKTURA PO VIŠINI POKOJNINE

najnižja pokojninska osnova ZPIZ-2 (36. člen ZPIZ-2) 1.024,75

najvišja pokojninska osnova ZPIZ-2 (36. člen ZPIZ-2) 4.099,00

najnižja pokojnina (1. odstavek 39. člena ZPIZ-2) 294,78

najnižja družinska oz. vdovska pokojnina v višini 70 % od najnižje osnove za odmero družinske oz. vdovske pokojnine 272,59

starostna pokojnina, odmerjena za 40 let pokojninske dobe  
 od najnižje pokojninske osnove 650,72  
 od najvišje pokojninske osnove 2.602,87  
 zagotovljena pokojnina (3. odstavek 39. člena ZPIZ-2) 653,75  
 najnižji znesek invalidske pokojnine (4. odstavek 39. člena ZPIZ-2) 409,70  
 najvišja izplačana pokojnina 3.391,37  
 limit za del vdovske pokojnine (61. člen ZPIZ-2) 119,90 oz. 2.520,89  
 najnižja osnova za odmero nadomestil iz invalidskega zavarovanja (87. člen ZPIZ-2) 650,72  
 limit za nadomestila iz invalidskega zavarovanja (87. člen ZPIZ-2) 2.602,87  
 najnižje nadomestilo iz invalidskega zavarovanja osebam, ki niso vključene v obvezno zavarovanje (87. člen ZPIZ-2) 294,78  
 kmečka pokojnina po SZK (404. člen ZPIZ-2) 301,11  
 kmečka borčevska pokojnina po SZK (404. člen ZPIZ-2) 602,21

Vir: ZPIZ, mesečno statistično poročilo za januar 2023

Mesečni statistični pregled januar 2023

| POVPREČNA POKOJNINA, 1/2023 |              |          |                |              |                  |                |                    |
|-----------------------------|--------------|----------|----------------|--------------|------------------|----------------|--------------------|
| VRSTA                       | ZNESKI V EUR |          | INDEKSI        |              |                  |                |                    |
|                             | 1/2023       | 1-1/2023 | 12/22<br>12/22 | 1/22<br>1/22 | 1-1/22<br>1-1/22 | 12/22<br>12/22 | 1-12/22<br>1-12/22 |
| POVPREČNA BRUTO POKOJNINA   |              |          |                |              |                  |                |                    |
| starostna:                  | 780,76       | 780,76   | 95,7           | 104,6        | 104,6            | 95,7           | 99,3               |
| moški                       | 770,25       | 770,25   | 95,7           | 104,1        | 104,1            | 95,7           | 99,0               |
| ženske                      | 791,48       | 791,48   | 95,8           | 105,1        | 105,1            | 95,8           | 99,6               |
| invalidska:                 | 603,59       | 603,59   | 95,7           | 104,2        | 104,2            | 95,7           | 99,1               |
| moški                       | 589,79       | 589,79   | 95,6           | 103,8        | 103,8            | 95,6           | 98,8               |
| ženske                      | 622,70       | 622,70   | 95,8           | 104,6        | 104,6            | 95,8           | 99,4               |
| družinska oz. vdovska:      | 477,53       | 477,53   | 95,6           | 104,5        | 104,5            | 95,6           | 99,5               |
| moški                       | 409,08       | 409,08   | 95,5           | 106,1        | 106,1            | 95,5           | 100,4              |
| ženske                      | 485,05       | 485,05   | 95,6           | 104,4        | 104,4            | 95,6           | 99,4               |
| del vdovske:                | 78,57        | 78,57    | 95,7           | 104,3        | 104,3            | 95,7           | 99,2               |
| moški                       | 71,46        | 71,46    | 95,8           | 104,8        | 104,8            | 95,8           | 99,4               |
| ženske                      | 80,23        | 80,23    | 95,7           | 104,2        | 104,2            | 95,7           | 99,1               |
| 40 % starostne              | 401,54       | 401,54   | 93,4           | 101,3        | 101,3            | 93,4           | 96,3               |
| moški                       | 394,20       | 394,20   | 93,1           | 101,2        | 101,2            | 93,1           | 96,0               |
| ženske                      | 412,01       | 412,01   | 93,7           | 101,1        | 101,1            | 93,7           | 96,5               |
| 20 % starostne              | 228,83       | 228,83   | -              | -            | -                | -              | -                  |
| moški                       | 224,61       | 224,61   | -              | -            | -                | -              | -                  |
| ženske                      | 237,21       | 237,21   | -              | -            | -                | -              | -                  |
| POVPREČNA NETO POKOJNINA    |              |          |                |              |                  |                |                    |
| starostna:                  | 777,84       | 777,84   | 95,9           | 105,1        | 105,1            | 95,9           | 99,5               |
| moški                       | 766,92       | 766,92   | 95,9           | 104,7        | 104,7            | 95,9           | 99,2               |
| ženske                      | 788,99       | 788,99   | 95,9           | 105,5        | 105,5            | 95,9           | 99,7               |
| invalidska:                 | 603,07       | 603,07   | 95,7           | 104,4        | 104,4            | 95,7           | 99,2               |
| moški                       | 589,24       | 589,24   | 95,7           | 104,0        | 104,0            | 95,7           | 98,9               |
| ženske                      | 622,23       | 622,23   | 95,8           | 104,7        | 104,7            | 95,8           | 99,4               |
| družinska oz. vdovska:      | 477,38       | 477,38   | 95,6           | 104,7        | 104,7            | 95,6           | 99,6               |
| moški                       | 409,00       | 409,00   | 95,5           | 106,3        | 106,3            | 95,5           | 100,5              |
| ženske                      | 484,88       | 484,88   | 95,6           | 104,6        | 104,6            | 95,6           | 99,5               |
| del vdovske:                | 78,57        | 78,57    | 95,7           | 104,3        | 104,3            | 95,7           | 99,2               |
| moški                       | 71,46        | 71,46    | 95,8           | 104,8        | 104,8            | 95,8           | 99,4               |
| ženske                      | 80,23        | 80,23    | 95,7           | 104,2        | 104,2            | 95,7           | 99,1               |
| 40 % starostne              | 355,68       | 355,68   | 93,4           | 101,3        | 101,3            | 93,4           | 96,3               |
| moški                       | 349,27       | 349,27   | 93,1           | 101,2        | 101,2            | 93,1           | 96,0               |
| ženske                      | 364,82       | 364,82   | 93,7           | 101,1        | 101,1            | 93,7           | 96,5               |
| 20 % starostne              | 209,34       | 209,34   | -              | -            | -                | -              | -                  |
| moški                       | 205,66       | 205,66   | -              | -            | -                | -              | -                  |
| ženske                      | 216,65       | 216,65   | -              | -            | -                | -              | -                  |

Vir: ZPIZ, Mesečno statistično poročilo , januar 2023

| RAZPOREDITEV POKOJNIN brez uživalcev sorazmernih delov pokojnin in delnih pokojnin, 1/2023 |                     |         |         |          |                               |                        |     |                                                             |          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|---------|---------|----------|-------------------------------|------------------------|-----|-------------------------------------------------------------|----------|
| INTERVALI ZNESKOV<br>POKOJNIN V EUR                                                        | STAROSTNE POKOJNINE |         |         |          |                               |                        |     | STAROSTNE, INVALIDSKE,<br>DRUŽINSKE IN VDOVSKE<br>POKOJNINE |          |
|                                                                                            | ŠTEVILO             |         |         | STR. V % | ŠTEVILO<br>(ŠIRŠI<br>RAZREDI) | POVPREČNA<br>POK. DOBA |     |                                                             |          |
|                                                                                            | ŽENSKE              | MOŠKI   | SKUPAJ  |          |                               | LET                    | MES | ŠTEVILO                                                     | STR. V % |
| do 200,00                                                                                  | 0                   | 0       | 0       | 0,0      |                               | -                      | -   | 2.764                                                       | 0,5      |
| 200,01 - 300,00                                                                            | 2.386               | 2.219   | 4.605   | 1,2      |                               | 19                     | 8   | 16.559                                                      | 3,2      |
| 300,01 - 400,00                                                                            | 4.604               | 5.353   | 9.957   | 2,5      |                               | 21                     | 0   | 18.101                                                      | 3,5      |
| 400,01 - 500,00                                                                            | 8.772               | 6.387   | 15.159  | 3,8      | 29.721                        | 27                     | 2   | 40.992                                                      | 7,9      |
| 500,01 - 600,00                                                                            | 16.239              | 8.569   | 24.808  | 6,3      |                               | 32                     | 10  | 44.865                                                      | 8,6      |
| 600,01 - 700,00                                                                            | 64.399              | 38.861  | 103.260 | 26,1     |                               | 38                     | 2   | 124.370                                                     | 23,8     |
| 700,01 - 800,00                                                                            | 28.979              | 26.649  | 55.628  | 14,1     |                               | 38                     | 1   | 66.470                                                      | 12,7     |
| 800,01 - 900,00                                                                            | 21.664              | 22.907  | 44.571  | 11,3     |                               | 38                     | 2   | 52.305                                                      | 10,0     |
| 900,01 - 1.000,00                                                                          | 16.661              | 17.845  | 34.506  | 8,7      | 262.773                       | 38                     | 3   | 40.064                                                      | 7,7      |
| 1.000,01 - 1.100,00                                                                        | 13.605              | 12.958  | 26.563  | 6,7      |                               | 38                     | 3   | 30.132                                                      | 5,8      |
| 1.100,01 - 1.200,00                                                                        | 9.778               | 9.204   | 18.982  | 4,8      |                               | 38                     | 5   | 21.318                                                      | 4,1      |
| 1.200,01 - 1.300,00                                                                        | 6.572               | 6.772   | 13.344  | 3,4      |                               | 38                     | 7   | 15.104                                                      | 2,9      |
| 1.300,01 - 1.400,00                                                                        | 4.325               | 5.010   | 9.335   | 2,4      |                               | 38                     | 7   | 10.557                                                      | 2,0      |
| 1.400,01 - 1.500,00                                                                        | 3.030               | 3.808   | 6.838   | 1,7      | 75.062                        | 38                     | 8   | 7.793                                                       | 1,5      |
| 1.500,01 - 1.600,00                                                                        | 2.265               | 2.840   | 5.105   | 1,3      |                               | 38                     | 8   | 6.353                                                       | 1,2      |
| 1.600,01 - 1.700,00                                                                        | 1.627               | 2.211   | 3.838   | 1,0      |                               | 38                     | 8   | 4.244                                                       | 0,8      |
| 1.700,01 - 1.800,00                                                                        | 1.229               | 1.695   | 2.924   | 0,7      |                               | 38                     | 9   | 3.119                                                       | 0,6      |
| 1.800,01 - 1.900,00                                                                        | 1.016               | 1.486   | 2.502   | 0,6      |                               | 38                     | 10  | 2.687                                                       | 0,5      |
| 1.900,01 - 2.000,00                                                                        | 773                 | 1.286   | 2.059   | 0,5      | 16.428                        | 38                     | 7   | 2.158                                                       | 0,4      |
| 2.000,01 - 2.100,00                                                                        | 753                 | 1.303   | 2.056   | 0,5      |                               | 38                     | 6   | 2.161                                                       | 0,4      |
| 2.100,01 - 2.200,00                                                                        | 702                 | 1.331   | 2.033   | 0,5      |                               | 38                     | 10  | 2.133                                                       | 0,4      |
| 2.200,01 - 2.300,00                                                                        | 1.076               | 2.160   | 3.236   | 0,8      |                               | 39                     | 1   | 3.338                                                       | 0,6      |
| 2.300,01 - 2.400,00                                                                        | 624                 | 940     | 1.564   | 0,4      |                               | 40                     | 0   | 1.569                                                       | 0,3      |
| 2.400,01 - 2.500,00                                                                        | 339                 | 537     | 876     | 0,2      | 9.765                         | 41                     | 2   | 881                                                         | 0,2      |
| od 2.500,01                                                                                | 992                 | 1.157   | 2.149   | 0,5      | 2.149                         | 43                     | 5   | 2.151                                                       | 0,4      |
| SKUPAJ                                                                                     | 212.410             | 183.488 | 395.898 | 100,0    | 395.898                       | 36                     | 11  | 522.188                                                     | 100,0    |

Vir: ZPIZ, Mesečno statistično poročilo , januar 2023

## 2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE ZAKONA

### 2.1. CILJI IN NAČELA

V obstoječem zakonu so obravnavane nekatere skupine zavarovancev, katerih izračunana pokojnina glede na polno delovno dobo ne dosega minimalnih stroškov življenja, ki jih je povzročila druginja, ki je posledica nedavne pandemije ter vojne v Ukrajini.

Vlada RS nima ustreznega odgovora na druginjo. Cene živil se povišujejo 14 odstotnih točk vsak mesec, cene energije, zlasti plina, so se povečale za najmanj 50 odstotkov. Ljudje s povprečno plačo komaj zmorejo preživeti sebe in družino, ob tem pa morajo pogosto tudi prispevati k plačilu za bivanje svojih staršev v domu starejših. Upokojenci z nizkimi pokojninami, preprosto ne morejo več preživeti in so prepuščeni stradanju in mrazu. Mnogi obremenjujejo svoje sorodnike, ki jim prispevajo k plačilu bivanja v domu za starostnike, s tem pa nižajo standard svoji družini in odraščajočim otrokom.

Obenem OECD napoveduje območju Evropske unije in tudi Sloveniji vsaj minimalno rast BDP, kar pomeni, da bi lahko Slovenija iz tega naslova zmogla prenesti dodaten strošek in ga pokriti iz proračuna, v kolikor se v pokojninski blagajni ne nabere dovolj sredstev za ustrezno povišanje pokojnin.

UMAR v jesenski napovedi 2022 napoveduje za leto 2023 1,4-odstotno rast BDP.

Cilj zakona je skrb za upokoјence, odgovor na druginjo z izjemnim dvigom pokojnin, ki je interventne narave.

Načela, ki jim sledi predlog zakona so: načelo socialne države, načelo enakosti, načelo maksimalnega varstva upokoјencev.

## **2.2. POGLAVITNE REŠITVE**

S predlaganim zakonom se ne ruši obstoječega pokojninskega sistema, saj zakon predvideva dvig pokojnin procentualno. V tem primeru tako ne gre za uravnilovko, saj še vedno ostajajo razmerja glede na višino in dolžino vplačanih prispevkov. Zakon pa je interventne narave glede na situacijo, kakršna je v državi zaradi inflacije in velja do sprejetja pokojninske reforme

## **3. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOST PRAVU EU**

Predlagana ureditev ni povezana s pravom Evropske unije, saj pravni akti Evropske unije vprašanj, ki so predmet urejanja tega zakona, ne urejajo.

### **PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH**

#### **Združeno kraljestvo**

V Združenem kraljestvu je zakonsko določen državni pokojninski sistem sestavljen iz osnovne državne pokojnine, ki jo omogoča država vsakemu upravičencu, in sicer temeljne pokojnine v višini 137,60 funtov ali pa polne državna pokojnine, ki znaša 179,60 funtov tedensko ter pokojnine, povezane z dohodkom na delovnem mestu. Privarčevana sredstva odvajata v pokojninsko blagajno delodajalec, lahko pa tudi delojemalec, od celotne plače zaposlenega ter namenskih privarčevanih osebnih sredstev posameznika. Državna pokojnina pripada moškim, rojenim pred aprilom 1951 in ženskam, rojenim pred aprilom 1953. Državna pokojnina pripada tudi tem, ki kljub izpolnjevanju delovnih in starostnih pogojev še naprej delajo.

Sodelovanje v državnem pokojninskem sistemu je obvezno.

Zakonodaja zahteva, da se osnovna državna pokojnina vsako leto dvigne vsaj v skladu s povprečno plačo, vendar ima vlada pravico, da jo zviša.

Posamezniki z majhno pokojnino lahko zaprosijo za pokojninski kredit. Posamezniki imajo dostop do pokojninskega kredita, ugodnosti na podlagi preverjanja premoženja, ki vključuje Garancijski kredit, "dopolnitev" na podlagi minimalnega tedenskega

dohodka in varčevalni kredit, za tiste, stare 65 let ali več, ki so nagrajeni, ker so nekaj prihranili za svoje upokojitev.

Upokojenci prejmejo tudi vrsto povezanih ugodnosti, vključno z zdravstvenim varstvom, plačili potovanja in goriva.

V Združenem kraljestvu ni ločene invalidske pokojnine – tem so zagotovljene državne ugodnosti nezmožnosti za delo zaradi invalidnosti, in je ta razvrščena ločeno od državnega pokojninskega sistema.

Vir: spletno mesto vlade VB

## **Nemčija**

Nemčija ima pokojninski sistem s tremi stebri, ki ga sestavljajo obvezna državna pokojnina, poklicne pokojnine in zasebne pokojnine.

Njihov sistem temelji na močnem javnem pokojninskem stebru. V preteklosti so se posamezniki zanašali predvsem na pokojnine, ki jih zagotavlja zakonsko pokojninsko zavarovanje.

Ker pa se nemška demografija spreminja v smeri staranja prebivalstva, mnogi zdaj k načrtovanju upokojitve pristopijo bolj raznoliko in, kjer je to mogoče, gradijo na vseh treh stebrih hkrati.

### **Zakonsko predpisane pokojnine (prvi steber)**

Nemški prvi steber je obvezni državni pokojninski sistem, ki zajema skoraj vse zaposlene. Sistem se financira s prispevki delojemalcev in delodajalcev, ki financirajo sedanje upokojence.

Pokojninska pravica temelji na številu let plačevanja prispevkov, povprečni višini dohodka in upokojitveni starosti.

Prispevna stopnja je enakomerno razdeljena med delojemalca in delodajalca s trenutno zgornjo mejo letne odmere prispevka 5.950 € na mesec za stare zvezne dežele in 5.000 € v novih zveznih deželah od leta 2017.

Zakonska upokojitvena starost je 65 let za moške in ženske, vendar naj bi se v prehodnem obdobju od leta 2012 do 2029 dvignila na 67 let.

Ljudje, ki so 35 let vplačevali obvezno pokojninsko zavarovanje, se lahko upokojijo pri 63 letih, vendar se jim bodo odšteli meseci dela, ki bi jih še potrebovali za delo do 65. leta (ali 67, če so rojeni po letu 1963). Vsako manjkajoče leto ima za posledico 3,6-odstotno znižanje pokojninske pravice.

V najslabšem primeru (upokojitev 48 mesecev pred upokojitveno starostjo) bi to pomenilo 14,4-odstotni odbitek od pokojninske pravice.

Poklicne pokojnine (drugi steber)

Do konca leta 2015 je bilo aktivnih članov poklicnega pokojninskega načrta 18 milijonov zaposlenih. To je slabih 60 % zaposlenih in zavezancev za socialno zavarovanje v državi.

Čeprav se je to število od leta 2001 povečalo za skoraj tretjino odstotka, se je povečanje pokritosti v zadnjih letih upočasnilo.

Poleg načrtov, objavljenih v skladu z nemškim zakonom o krepitvi pokojnin podjetij januarja 2018, lahko delodajalci izbirajo tudi med dvema različnima načinoma financiranja za sheme poklicnega pokojninskega zavarovanja.

Ti dve metodi sta neposredna pokojninska zagotovila in zunanji ponudniki pokojnin.

#### Neposredna pokojninska zagotovila

V tej shemi delodajalec običajno plačuje pokojninske prejemke neposredno zaposlenemu brez uporabe zunanjega pokojninskega nosilca. Delodajalec obljubi delavcu, da mu bo ob upokojitvi plačal dogovorjeni znesek.

Omejitev 4 % davčno priznanih prispevkov, ki velja za zunanje pokojninske nosilce („Pensionskasse“, pokojninski sklad, neposredno zavarovanje), ne velja za obračunane rezervacije.

Delodajalec lahko od obdavčljivega dohodka odšteje celotne letne pokojninske prispevke v knjigovodske rezervacije. Prispevki se ne štejejo za obdavčljiv dohodek zaposlenega. Prejemki so ob prejemu obdavčeni kot (odložena) plača.

V zadnjih letih so večja nemška podjetja vzpostavila pogodbe o skrbništvu za financiranje svojih pokojninskih obveznosti zunaj bilance stanja.

#### Zunanji ponudniki pokojnin

##### 1. Neposredno zavarovanje

Gre za nezahtevnega zunanjega izvajalca pokojninskega zavarovanja, kjer delodajalec v imenu zaposlenega sklene življenjsko zavarovanje in zavarovalnici plačuje prispevke.

Zaposleni je neposredno upravičen do ugodnosti, ki izhajajo iz pogodbe z zavarovalnico.

Zavarovalnice so predmet nadzora zveznega organa za finančni nadzor (Bafin).

Za neposredno zavarovanje veljajo strogi kvantitativni naložbeni predpisi, npr. vloženi delež v kapitalu ne sme znašati več kot 35 %. To velja tudi za „Pensionskasse“ in nosilce neposrednega financiranja zavarovanja.

##### 2. Pokojninska blagajna (»Penzionkasse«)

Pokojninska blagajna je glavno pokojninsko sredstvo za zagotavljanje pokojnin, ki jih financirajo zasebni delodajalci, po neposrednem pokojninskem zagotovitju. Pokojninske blagajne so neodvisne zavarovalnice, ki služijo enemu ali več delodajalcem.

### 3. Pokojninski sklad

Pokojninski skladi so ločene pravne osebe, ki izvajajo pokojninske sheme podjetij za enega ali več delodajalcev. Ureja jih zavarovalniška zakonodaja.

Pokojninske sklade lahko ustanovi posamezno podjetje, ponudnik finančnih storitev ali panožna pokojninska shema, ki jo sponzorirajo združenja delodajalcev in sindikati.

Ni nujno, da so pokojninski skladi ves čas 100-odstotno financirani. Pokojninski skladi imajo lahko do 10-odstotno podhranjenost. V tem primeru je potreben sanacijski načrt za 10-letno obdobje. So enako davčno obravnavani kot pokojninske blagajne.

### 4. Podporni sklad („Unterstützungskasse“)

Podporni skladi so samostojne pravne osebe, ustanovljene kot društvo, redkeje kot družba z omejeno odgovornostjo ali kot fundacija.

Zaposleni nima pravnih zahtevkov proti podpornemu skladu, temveč le neposredno proti delodajalcu sponzorju. Podporne sklade lahko sponzorira eno samo podjetje ali pa se ustanovijo kot skupinski podporni sklad, ki ga uporablja več podjetij.

Prispevki v podporne sklade so davčno neomejeni za delodajalca in delojemalca. Pokojnine so obdavčene kot običajni dohodek.

Glede naložb sredstev ni nobenih omejitev. Celoten sklad se lahko celo posodi nazaj ustanovitelju po tržni obrestni meri, kar je bila včasih običajna praksa.

### Zasebne pokojnine (tretji steber)

Tretji steber nemškega pokojninskega sistema sestavlja zasebni pokojninski sektor. To vključuje različno paleto individualnih pokojninskih naložbenih načrtov, ki jih je mogoče vzpostaviti prek bank in zavarovalnic, da povečajo skupno nemško pokojninsko pravico posameznika, ko doseže upokojitveno starost.

Dva izmed največjih zasebnih nemških pokojninskih načrtov sta načrta Riester in Rürup. Ti imajo določene davčne in državne subvencije, ki se razlikujejo glede na to, v katero pokojnino se vlaga.

#### 1. Pokojninski načrt Riester

Pokojninski načrt Riester je načrt doživljenjske rente, subvencioniran do zneska 2.100 € letno.



Vsaj 4% dohodka osebe se nameni za pokojninski načrt, pri čemer vlada subvencionira 154 € in dodatnih 185 € na 1 otroka (300 €, če je rojen po letu 2008), zato je ta pokojninski nosilec primeren za osebe z nizkimi dohodki, ki nameravajo imeti koristi v daljšem časovnem obdobju.

Pokojninski načrt Riester je na voljo v petih naložbenih različicah: klasičnem, naložbenem, bančnem varčevalnem načrtu in dveh vrstah posojilnih pogodb za gradnjo (Wohn-Riester); iz tega izhajajoča pokojninska ugodnost je 100 % obdavčljiva.

## 2. Pokojninski načrt Rürup

Pokojninski načrt Rürup je načrt doživiljske rente, ki je bolj prilagodljiv kot načrt Riester. Zaradi tega je bolj primeren za samozaposlene in samostojne podjetnike.

Pokojninski načrt Rürup je na voljo v treh naložbenih različicah: klasični, naložbeni in s takojšnjo anuiteto. V obdobju plačevanja prispevkov je prispevek za to obliko pokojninskega načrta davčno priznan.

Leta 2017 je bil najvišji znesek davčne olajšave, ki ga je bilo mogoče vložiti v shemo, 23.362 € na leto za samske osebe in 46.724 € na leto za poročene pare. Prihranki se lahko prosto razdelijo med ženo in moža.

Znesek davčne olajšave se iz leta v leto povečuje za 2 % s 60 % v letu 2005 za prvo leto. Leta 2017 je 84 % zneska davčno priznanih in naj bi se do leta 2025 povečeval po 2 %.

Ko se oseba upokoji, je določen odstotek pokojninske pravice obdavčljiv. Leta 2016 je to znašalo 74 %, in naj bi se do leta 2040 povečevalo v korakih po 2 %. Obdavčljivi odstotek je določen glede na prvo leto, ko se oseba upokoji.

Vir: Spletno mesto Vlade Zvezne republike Nemčije

## Avstrija

Pokojninsko zavarovanje je v Avstriji pomembno področje obveznega socialnega zavarovanja.

Cilj je dvig življenjskega standarda, doseženega po koncu delovne dobe, možnost ohranitve zasluženega dohodka in s tem dobrega življenjater sodelovanje v družbenem, gospodarskem in kulturnem življenju. OECD (Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj) je nedavno ugotovil, da so ravni pokojnin v Avstriji mednarodno primerljivo na zelo visoki ravni.

Parlament je decembra 2018 sprejel Zakon o organiziranosti socialnega zavarovanja, ki je določil združitev 21 obstoječih zavodov socialnega zavarovanja v le pet zavodov.

Krovno zvezo avstrijskih zavodov za socialno varnost (DV) tako sestavljajo:

- Avstrijski sklad za zdravstveno zavarovanje (ÖGK)
- Agencija za zavarovanje javnih uslužbencev, železnic in rudarstva (BVAEB)
- Socialna varnost za samozaposlene (SVS)
- Zavod za pokojninsko zavarovanje (PVA)
- Zavod za splošno nezgodno zavarovanje (AUVA)

Avstrijski sistem razlikuje med dvema pokojninskima skupinama:

Osebnne pokojnine iz ločenega zavarovalnega razmerja:

- starostna pokojnina,
- pokojnina z dolgotrajnim zavarovanjem,
- t. i. Korridorpension - pokojninaje različica predčasne pokojnine, ki omogoča samostojno upokojitev med 62. in 68. letom starosti.
- pokojnina za težko delo,
- invalidska ali poklicno invalidska pokojnina.

Družinske pokojnine:

- vdovska pokojnina in pokojnina za preživele registrirane partnerje,
- pokojnina za sirote.

Pravico do starostne pokojnine ima vsak, ki je dopolnil zakonsko določeno upokojitveno starost in izpolnjuje minimalno zavarovalno dobo.

Standardna upokojitvena starost je trenutno 60 let za ženske in 65 let za moške. Za ženske se bo od leta 2024 do 2033 postopoma zvišala do starosti 65 let.

Za vse zavarovance, ki so rojeni po 1.1.1955, se je s 1.1.2005 oblikoval enoten pokojninski zakon. To vključuje veliko novost, uvedbo osebnega pokojninskega računa. Pravico do pokojnine se pridobi z najmanj 180 zavarovalnimi meseci oziroma 15 leti. Od teh 180 zavarovalnih mesecev pa mora biti oseba zaposlena najmanj 84 mesecev oziroma 7 let. Od leta 2005 se upošteva le doba vplačevanih prispevkov.

Delovne dobe vplačevanih prispevkov so:

1. delovna doba z obveznim zavarovanjem kot:

- zaposleni delavec ali delavka,
- samozaposlena oseba
- kot kmet.

2. dobe delnega obveznega zavarovanja v pokojninskem zavarovanju, vključno z: obdobji vzgoje otrok, družinskega dopusta za hospic in dopusta za nego, prejemanje nadomestila za brezposelnost, nujne pomoči in dodatka za prekvalifikacijo, prestajanje bolezni, tedenskih, prehodnih in rehabilitacijskih nadomestil, obdobja vojaškega in družbenokoristnega dela.

3. dobe prostovoljnega zavarovanja v pokojninskem zavarovanju:

- nadaljevalno zavarovanje,
- samozavarovanje,
- samozavarovanje za čas nege bližnjih,
- »opting« v primeru krajše zaposlitve,
- dokup šolske, študijske in vajeniške dobe.

Kot meseci prispevkov za izpolnjevanje zahtev glede upravičenosti veljajo:

- dobe obveznega zavarovanja,
- obdobja prostovoljnega zavarovanja (npr. dokupljene študijske dobe),
- obdobja vzgoje otrok (največ 60 mesecev),
- obdobja prejemanja porodniškega nadomestila (brez obdobja vzgoje otroka),
- Časi vojaškega roka, usposabljanja in družbeno koristnega dela,
- Obdobja prejemanja bolniškega nadomestila od 1.1.1971.

Zavarovalna doba je 540 zavarovalnih mesecev (45 let). Najhitreje pa se lahko moški in ženske upokojijo pri 60 letih.

Avstrijski model pozna starostno pokojnino. Standardna upokojitvena starost je trenutno 60 let za ženske in 65 let za moške. Za ženske se bo od leta 2024 do 2033 postopoma zvišala do starosti 65 let.

T.i. Korridorpenzion je pokojninski model, pri katerem je možno pod določenimi pogoji prej nastopiti pokoj.

Pokojnino za delo pod težkimi pogoji je možno prejemati pred dopolnitvijo upokojitvene starosti. Do take pokojnine je upravičen tisti, ki je vsaj 10 let opravljal tako delo.

Višina vdovske pokojnine je do 60 % pokojnine, do katere je bil upravičen pokojni zakonec oziroma registrirani partner, oziroma, bi jo imel, in je odvisna od dohodka pokojne osebe ter dohodka preživelih vzdrževanih družinskih članov v zadnjih 2 koledarskih letih pred smrtjo.

Če vdovska pokojnina in drugi lastni dohodki v2022 ne dosežejo 2098,74 evra, potem naj bi se pokojnina ustrezno zvišala, vendar to ne sme pa preseči 60% pokojnine pokojnika.

Če vdovska pokojnina skupaj z lastno pokojnino oziroma doseženi dohodek presega 8.460,0 EUR, potem se pokojnina zniža zaprešek.

Pokojnine za sirote običajno pripadajo otrokom do 18. leta in v primeru šolanja in poklicnega usposabljanja ali invalidnosti.

Osnova za izračun pokojnine za sirote je vedno 60 odstotkov vdovske oz. vdovska pokojnina. Otroci, ki so enkrat osiroteli, prejmejo 40 % vdovske pokojnine, otroci, ki so osiroteli dvakrat, pa 60 % vdovske pokojnine.

Višina pokojnine je odvisna od:

- od višine dohodka, za katerega se plačujejo prispevki,
- število pridobljenih mesecev zavarovanja,
- starosti ob nastopu pokojnine.

Z vsakim dodatnim vplačilom prispevka se stanje na pokojninskem računu poveča. Kasnejša je upokojitev, višja je pokojnina.

Pri t. i. Korridor pension se že lahko izplača starostna pokojnina z ustreznimi odtegljaji, preden je dosežena običajna upokojitvena starost, česo izpolnjeni pogoji za upravičenost.

Korridor pension se načeloma uporablja za moške in ženske na enak način in se lahko koristi najprej po 62. letu po najmanj 480 zavarovalnih mesecev (40 let).

Avstrijci imajo vsak svoj pokojninski račun, na katerem zbirajo sredstva za pokoj in lahko na spletu kadarkoli vpogledujejo v svoj račun.

Kdorkoli dela čez svojo standardno upokojitveno starost, je upravičen do doplačila, ki znaša 4,2% pokojnine, in sicer tri leta pa doseganju starosti. Država spodbuja daljše delo in kasnejšo upokojitev tudi tako, da se delodajalčeva obveznost za plačilo pokojninskega prispevka zniža za polovico, bonusa pa je deležen tudi tisti, ki je zgodaj začel vplačevati v pokojninsko blagajno, mora pa biti to vsaj dvanajst mesecev pred prvim mesecem po dopolnjenem dvajsetem letu starosti.

Načelo solidarnosti v pokojninskem zavarovanju zagotavlja minimalne standarde. Za zavarovance, katerih pokojnine padejo pod minimalno raven, se zagotavlja kompenzacijski dodatek. Zagotavlja "minimalni znesek pokojnine" in učinkovito preprečuje ogrožene pred revščino. Standardne stopnje nadomestila so v letu 2022 prilagojene za 3,0 %:

- referenčna stopnja za samske osebe je torej 1.030,49 evra
- normativ za zakonce se je zvišal na 1.625,71 EUR

Zaradi načela solidarnosti se določena obdobja brezposelnosti štejejo tudi porodniški dopust, družbeno koristno delo, obdobja brezposelnosti in prejemanje socialnih prejemkov.

Nadomestilo v letu 2022 je bilo najmanj 155,36 evrov in največ 396,21 evrov ob pogoju najmanj 360 mesecev vplačanih prispevkov.

Obvezno zavarovanje umetnikov, tako kot samozaposlenih, vključuje pokojninsko, zdravstveno in nezgodno zavarovanje. Obvezno zavarovanje za nove samozaposlene (umetnike) začne teči z dnem nastopa dela in preneha zadnji dan v mesecu, v katerem je ta dejavnost prenehala. Prijaviti jo je treba Zavodu za socialno varnost (SVS) v roku enega meseca. Če obvestilo ni pravočasno, velja zavarovalna obveznost za celotno koledarsko leto. V tem primeru pa je možno utemeljiti kasnejši začetek oziroma zgodnejši konec obveznega zavarovanja. Osnova za prispevke je dohodek iz gospodarske dejavnosti ali samozaposlitve ter obvezni prispevki za zdravstveno, pokojninsko in prostovoljno zavarovanje za primer brezposelnosti. Osnova za prispevke je prikazana v izkazu poslovnega izida za vsako koledarsko leto.

Umetnik je v Avstriji definiran kot nekdo, ki ustvarja umetniška dela na področju likovne umetnosti, scenskih umetnosti, glasbe, literature ali v eni od njihovih sodobnih oblik (zlasti fotografije, filmske umetnosti, multimedijske umetnosti, literarnega

prevajanja, zvočne umetnosti) kot del umetniške dejavnosti. Samostojni ustvarjalci so v smislu zakona o socialnem varstvu »novi samozaposleni«, saj zaradi odsotnosti obrtnega dovoljenja niso člani GZS.

Davčna olajšava za upokojence velja za vse upokojence v Avstriji, katerih letni obdavčljivi dohodek ne presega največ 25.000,00 EUR, odtegljaj znaša največ 600,00 EUR letno in ga urad, ki izplačuje pokojnino, samodejno upošteva. Upokojencem torej za to ni treba vložiti vloge. Za izplačila pokojnine do 17.000,00 EUR na leto, znaša 600,00 EUR.

Avstrijci poznajo tudi delno pokojnino, kar pomeni kombinacijo dela in prostega časa. Ta model omogoča posameznikom, ki izpolnjujejo pogoje do t.i. Korridor pension in dopolnijo 62 let standardne upokojitvene starosti, da še naprej sodelujejo v poklicnem življenju in imajo hkrati več prostega časa.

Vir: spletno mesto zveznega ministrstva za socialo, zdravje in nego ter varstvo potrošnikov

#### **4. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA**

Predlog zakona bo imel finančne posledice za državni proračun.

Ocenjujemo, da bo imel predlog zakona finančne posledice v skupni ocenjeni vsoti 688.495.348,46 € letno. Sredstva za izvajanje zakonase predvidevajo iz državnega proračuna do uveljavitve pokojninske reforme s prerazporeditvijo sredstev.

Drugih posledic za javnofinančna sredstva navedeni predlog nima.

#### **5. Druge posledice, ki jih bo imelo sprejetje zakona**

Predlog zakona bo imelo pozitivne posledice za socialno varstvo upokojencev.

### **III. BESEDILO ČLENOV**

#### **1. člen**

(predmet zakona)

S tem zakonom se za zagotovitev socialne varnosti upokojencev ureja izjemni dvig pokojnin in je interventne narave.

#### **2. člen**

(izredni dvig pokojnin)

Zavarovancem oziroma uživalcem pravic po ZPIZ-2, uživalcem starostne, predčasne, kmečke, invalidske, vdovske in družinske pokojnine, katere znesek na dan uveljavitve tega zakona ne presega 1.000 eur, se pokojnina poveča za 20%.

Zavarovancem oziroma uživalcem pravic po ZPIZ-2, uživalcem starostne, predčasne, kmečke, invalidske, vdovske in družinske pokojnine, katere znesek na dan uveljavitve tega zakona ne presega 1.500 eur, se pokojnina poveča za 10%.

Zavarovancem oziroma uživalcem pravic po ZPIZ-2, uživalcem starostne, predčasne, kmečke, invalidske, vdovske in družinske pokojnine, katere znesek na dan uveljavitve tega zakona presega 1.500 eur, se pokojnina poveča za 5%.

Sredstva se zagotavljajo do uveljavitve pokojninske reforme iz državnega proračuna.

#### **3. člen**

Prva alineja prvega odstavka 161. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 - ZPIZ-2) se spremeni tako, da se glasi:

- udeležence NOB in druge vojne veterane, udeležence španske vojne, narodne heroje in nosilce Partizanske spomenice 41,

#### **4. člen**

(prehodna določba)

Zneski pokojnin, določeni v skladu z zakonom pred uveljavitvijo tega zakona, se z dnem začetka uporabe tega zakona uskladijo s 1. členom tega zakona.

## **5. člen**

(končna določba)

(1) Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije za obdobje dveh let oziroma do sprejema pokojninske reforme, uporabljati pa se začne s prvim dnevom naslednjega meseca.

(2) Uskladitev izvede organ, ki je odločil o pravici do posamezne pokojnine, najpozneje v petnajstih dneh po uveljavitvi tega zakona.

#### **IV. OBRAZLOŽITEV ČLENOV**

##### **1. člen**

Člen določa vsebino zakona.

##### **2. člen**

Člen določa odstotkoven dvig različno velikih pokojnin, pri čemer je najvišje povišanje 20%, namenjeno najnižjim pokojninam. Dvig najnižjih pokojnin za 20 odstotkov bo olajšal hudo stisko upokojencev z najnižjimi pokojninami.

Dvig pokojnin za 10 % bo omogočil prejemnikom pokojnin, ki niso višje od 1.500 evrov lažje plačevanje visokih stroškov energije in živil ter lažje plačevanje nastanitve v domu za starejše.

Dvig pokojnine za 5 odstotkov je namenjen vsem upokojencem, ne glede na višino pokojnine, to pa zaradi visoke inflacije in zlasti cen živil in energije.

##### **3. člen**

Člen določa spremembo 161. člena veljavnega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki ureja plačevanje zavarovanj s strani proračuna RS. Iz člena se izvzamejo družinski člani udeležencev NOB.

##### **4. člen**

Člen določa čas uskladitve pokojnin z 2. členom tega zakona.

##### **5. člen**

Člen določa dan uveljavitve zakona in njegovo veljavnost. Zakon je interventne narave in velja do sprejema pokojninske reforme.

Člen določa tudi organ, ki izvede uskladitev za posameznika, in sicer mora to storiti v petnajstih dneh po uveljavitvi zakona.



## **V. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO**

### **161. člen ZPIZ -2**

#### **161. člen (obveznosti državnega proračuna)**

(1) Republika Slovenija zagotavlja sredstva iz državnega proračuna za pokrivanje obveznosti obveznega zavarovanja, ki nastanejo zaradi priznavanja ali odmere pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja pod posebnimi pogoji oziroma zaradi izpada prispevkov, in sicer za:

- udeležence NOB in druge vojne veterane, udeležence španske vojne, narodne heroje in nosilce Partizanske spomenice 41, družinske člane padlih oziroma umrlih borcev NOB;
- obdobje do 31. marca 1992, ki ga je uživalec pokojnine, uveljavljene pri Zavodu, prebil v zavarovanju pri nosilcih zavarovanja v drugih republikah nekdanje SFRJ;
- čas skrbi za otroka v prvem letu otrokove starosti, priznan na podlagi prve alineje 189. člena ZPIZ-1;
- čas poklicne rehabilitacije zavarovanca s preostalo delovno zmožnostjo;
- čas poklicne rehabilitacije vojaškega invalida, slepega, gluhega in naglušnega, obolelega za distrofijo in sorodnimi mišičnimi in nevromišičnimi boleznimi, paraplegijo, cerebralno in otroško paralizo ter multiplo sklerozo, ekstrapiramidnimi obolenji ali civilnega invalida vojne, ne glede na to, ali je bil pred tem zavarovan;
- čas zadržanosti od dela zaradi začasne nezmožnosti za delo ali starševskega dopusta po prenehanju delovnega razmerja ali drugega razmerja, ki je bilo podlaga za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, če je zavarovanec v tem času prejemal nadomestilo plače;
- čas, ko je duhovnik, redovnik, redovnica ali oseba v drugi verski skupnosti poklicno opravljala versko službo na območju Republike Slovenije in ji ni bilo omogočeno plačevati prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje pred 1. januarjem 1983;
- prišteto dobo v trajanju ene četrtine dobe dejanskega zavarovanja, ki se prišteje pokojninski dobi za pridobitev in odmero pravic zavarovancem s telesno okvaro najmanj 70 %, vojaškim invalidom od I. do VI. skupine, civilnim invalidom vojne od I. do VI. skupine, slepim, gluhim, obolelim za distrofijo in sorodnimi mišičnimi in nevromišičnimi boleznimi in za paraplegijo, cerebralno in otroško paralizo, multiplo sklerozo ter ekstrapiramidnimi obolenji;
- dodano dobo v trajanju ene četrtine dobe dejanskega zavarovanja, ki se prišteje pokojninski dobi za pridobitev in odmero pravic zavarovancem, ki so bili vključeni v obvezno dodatno zavarovanje ali poklicno zavarovanje;
- oskrbnine;
- del pokojnine v višini razlike med pokojnino, ki bi bila zavarovancu odmerjena glede na dopolnjeno pokojninsko dobo od njegove dejanske pokojninske osnove in zneskom v višini 26 % najnižje pokojninske osnove;

- čas neupravičenega kaznovanja zaradi političnih razlogov oziroma neupravičenega odvzema prostosti;
- zavarovalno dobo v trajanju razlike do polnega delovnega časa v primerih, ki ga je zavarovanec dopolnil na delu s krajšim delovnim časom od polnega, ki se upošteva v zavarovalno dobo kot delo s polnim delovnim časom;
- pokojnine po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju bivših vojaških zavarovancev, ki jih izplačuje Zavod;
- akontacije pokojnin, ki bi jih bil dolžan izplačati nosilec zavarovanja iz katere od drugih držav, nastalih na območju nekdanje SFRJ;
- dodatke, ki jih Zavod skladno z zakonom izplačuje k pokojninam slovenskih državljanov, ki so pridobili pravico do pokojnine iz katere od drugih držav, nastalih na območju nekdanje SFRJ;
- posebne dodatke, priznane s sklepom Izvršnega sveta SRS, k družinskim pokojninam vdovam žrtev dachauskih procesov;
- žrtve vojnega nasilja;
- uživalce izjemnih pokojnin;
- uživalce administrativnih pokojnin;
- delavce Ministrstva za notranje zadeve in zavodov za izvrševanje kazenskih sankcij oziroma zavodov za prestajanje kazni zapora;
- uživalce pokojnin po zakonih o poslancih, o Vladi Republike Slovenije, o notranjih zadevah, o policiji, o izvrševanju kazenskih sankcij, o obrambi, o sodniški službi, o kazenskem postopku, o prekrških;
- upravičence do višjega zneska pokojnine na podlagi zakona o popravni krivic;
- izjemne pokojnine delavcev v premogovnikih in pri proizvodnji ter predelavi azbesta;
- preživnine bivšim zasebnim dimnikarskim obrtnikom;
- obdobje aktivne vojaške službe v nekdanji JLA;
- prispevek zavarovanca in delodajalca za zaposlene v invalidskih podjetjih in zaposlitvenih centrih;
- prispevek delodajalca za zavarovance, za katere ta prispevek plačuje Republika Slovenija;
- prispevek zavarovanca in delodajalca za upravičence do starševskega dodatka;
- prispevek delodajalca za kmete in člane kmečkih gospodarstev, ki so obvezno oziroma prostovoljno vključeni v pokojninsko in invalidsko zavarovanje;
- prispevek zavarovanca in delodajalca za kmete in člane kmečkih gospodarstev, ki jim je bil prispevek zmanjšan ali odpisan po zakonu o pogojih, pod katerimi se kmetom zmanjšani ali odpisani prispevki štejejo za plačane;
- obračunane neplačane prispevke po 74. členu Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (Uradni list RS, št. 63/04, 72/05, 100/05 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06, 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 87/11);
- v drugih primerih, če tako določa zakon;
- upokojene člane sklada obrtnikov, ki so pridobili pravice do skladove pokojnine na podlagi obdobja zavarovanja od uvedbe skladovega zavarovanja pa do 1. januarja 1983 – do zneska minimalne pokojnine;
- del pokojnine, ki je bila priznana ob upoštevanju obdobj, prebitih v invalidskih podjetjih, za katere niso bili plačani prispevki;
- del prispevkov zavarovanca in delodajalca za samozaposlene zavarovance v prvih 24 mesecih poslovanja po prvem vpisu v poslovni register ali v drug register oziroma evidenco, ki je predpisana za določeno dejavnost;

- del prispevkov delodajalca iz 156. in prvega odstavka 157. člena tega zakona;
- uživalce pokojnine iz drugega odstavka 204. člena tega zakona – za celoten znesek pokojnine, ki se odmeri v višini starostne pokojnine, kot bi jim bila priznana na dan uveljavitve pokojnine po drugem odstavku 204. člena tega zakona, če bi izpolnjevali pogoje za priznanje pravice do starostne pokojnine, in se izplačuje do izpolnitve pogojev za uveljavitev pravice do starostne pokojnine iz 27. člena tega zakona;
- del pokojnine v višini razlike med pokojnino, ki bi bila zavarovancu odmerjena glede na dopolnjeno pokojninsko dobo od najnižje pokojninske osnove ali njegove dejanske pokojninske osnove in zneskom pokojnine določene v tretjem oziroma četrtem odstavku 39. člena tega zakona.

(2) Osnove in način poročuna finančnih obveznosti iz prejšnjega odstavka določa zakon, ki ureja poročunavanje finančnih obveznosti Republike Slovenije iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja.